

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Aleše Šťastného a soudců JUDr. Jany Jirmářové a Mgr. Aleny Jedličkové v právní věci

žalobce : **Ing. R. S.**, nar. **[redacted]**
bytem **[redacted]**
zastoupený JUDr. Milanem Dobešem, advokátem,
se sídlem Brno, Jánošíkova 29,

proti
žalované : **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti,**
se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16,

o náhradu nemajetkové újmy,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. listopadu 2017, č.j. 11 C 9/2015 – 192, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 20. února 2018, č.j. 11 C 9/2015 – 204, a opravného usnesení ze dne 11. dubna 2018, č.j. 11 C 9/2015 – 222,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujících výrocích II. a III. o věci samé **potvrzuje.**

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová

- II. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku VI. o náhradě nákladů řízení **m ě n í** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 66.085,36 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Milana Dobeše, advokáta.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 6.534,- Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Milana Dobeše, advokáta.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zčásti zastavil řízení, a to co do částky 3,000.000,- Kč představující žalobcem uplatněnou náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním, a dále co do částky 900.000,- Kč představující náhradu nemajetkové újmy způsobené výkonem vazby (výrok I.), a to poté, co žalobce vzal v tomto rozsahu žalobu zpět. Výrokem II. uložil žalované povinnost zaplatit žalobci do 15 dnů od právní moci rozsudku částku 350.000,- Kč jako náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním. Výrokem III. uložil žalované povinnost zaplatit žalobci ve stejné lhůtě částku 93.000,- Kč jako náhradu nemajetkové újmy způsobené výkonem vazby. Výroky IV. a V. rozhodl, že se žaloba ohledně částek 2,650.000,- Kč (náhrada nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání) a 507.000,- Kč (náhrada nemajetkové újmy za vazbu) zamítá. O náhradě nákladů řízení rozhodl tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 13.217,07 Kč k rukám jeho právního zástupce, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok VI.).
2. Žalobce se domáhal po žalované zaplacení zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 7,500.000,- Kč podle zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, a to jednak za nemajetkovou újmu způsobenou mu trestním stíháním nejprve ve výši 6,000.000,- Kč, po částečném zpětvzetí žaloby ve výši 3,000.000,- Kč, a jednak za nemajetkovou újmu způsobenou mu vazbou nejprve ve výši 1,500.000,- Kč, později (po částečném zpětvzetí žaloby) ve výši 600.000,- Kč. Tvrdil, že po třech letech od zahájení trestního stíhání byl zproštěn obžaloby a ve vazbě strávil tři měsíce. Nezákonné trestní stíhání znamenalo zásadní devastující zásah do jeho osobního, rodinného a profesního života. Pracoval ve vysoké funkci u Policie ČR, měl možnost aspirovat na vyšší post v rámci Policie a na vyšší výdělek. Od Policie byl propuštěn, stal se nezaměstnaným a nepobíral ani podporu v nezaměstnanosti. S ohledem na důvod propuštění se stal prakticky nezaměstnatelným. Byl vytěsněn až na okraj společnosti, bylo poškozeno jeho dobré jméno. Trestní stíhání bylo provázeno rozsáhlou medializací, způsobilo mu zdravotní problémy a dotklo se i jeho rodiny. I když byl obžaloby zproštěn, i nadále musí obhajovat svou nevinu jak v profesním, tak v osobním životě. Žalovaná ho odškodnila celkem částkou ve výši 243.000,- Kč, představující odškodnění za nemajetkovou újmu za trestní stíhání ve výši 150.000,- Kč a odškodnění za nemajetkovou újmu za vazbu ve výši 93.000,- Kč, což však považoval za nedostatečné.
3. Žalovaná navrhovala zamítnutí žaloby. Tvrdila, že trestní stíhání bylo sice proti žalobci vedeno nezákonně, nicméně za přiměřené považovala odškodnění žalobce v částce 243.000,- Kč, kterou žalobci již zaplatila.
4. Soud I. stupně napadeným rozsudkem poté, co pro částečné zpětvzetí žaloby žalobcem ohledně částek 3,000.000,- Kč, jde-li o odškodnění za nemajetkovou újmu za trestní stíhání, a 900.000,- Kč, jde-li o odškodnění za nemajetkovou újmu za vazbu, řízení zastavil, žalobě zčásti vyhověl, a to v rozsahu žalobcem požadované částky 350.000,- Kč, jde-li o odškodnění nemajetkové újmy

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová

za trestní stíhání, a v rozsahu částky 93.000,- Kč, jde-li o odškodnění nemajetkové újmy za vazbu, ve zbytku pak žalobu zamítl.

5. Vyšel ze zjištění, že usnesením Vrchního státního zastupitelství v Olomouci ze dne [REDAKCE], sp. zn. [REDAKCE] bylo zahájeno trestní stíhání žalobce a dalších pěti obviněných pro zvlášť závažné zločiny účasti na organizované zločinecké skupině dle § 361 odst. 1 trestního zákoníku, vydírání dle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, dílem dokonáný, dílem nedokonáný ve stadiu pokusu dle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 odst. 1 písm. a), c), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku a přijetí úplatku dle § 331 odst. 2, odst. 3 písm. b) trestního zákoníku, trestní stíhání byla následně rozšiřována dalšími usneseními ze dne 4. 10., 5. 10., 12. 12. 2011, 16. 2. 2012, tato se však již netýkala žalobce. Proti usnesení o zahájení trestního stíhání podal žalobce dne 3. 8. 2011 stížnost, doplněnou dne 9. 8. 2011, která byla usnesením Nejvyššího státního zastupitelství ze dne 16. 9. 2011, č. j. [REDAKCE] [REDAKCE] zamítnuta jako nedůvodná. Usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 4. 8. 2011, č.j. [REDAKCE], bylo rozhodnuto o vzetí žalobce do vazby z důvodů dle § 67 písm. a), b) trestního řádu. Proti tomuto usnesení podal žalobce stížnost. Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne [REDAKCE], sp. zn. [REDAKCE], bylo usnesení Okresního soudu v Ostravě zrušeno a nově rozhodnuto tak, že se žalobce bere do vazby z důvodu dle § 67 písm. b) trestního řádu. Usnesením Vrchního státního zastupitelství Olomouc ze dne [REDAKCE] sp. zn. [REDAKCE], bylo rozhodnuto o propuštění žalobce z vazby na svobodu, neboť důvod vazby dle § 67 písm. b) trestního řádu pominul. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2014, sp.zn. [REDAKCE], který (ve vztahu k žalobci) nabyl právní moci dne 30.7.2014, byl žalobce zproštěn obžaloby dle § 226 písm. a) trestního řádu, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl obžalovaný stíhán. Žalobci hrozilo, že mu za výše uvedené trestné činy bude uložen nepodmíněný trest odnětí svobody až na 12 let. Trestní stíhání trvalo téměř 3 roky, ve vazbě byl žalobce celkem 93 dnů. Žalovaná přiznala žalobci odškodnění za nezákonné trestní stíhání ve výši 150.000,- Kč a za vazbu ve výši 93.000,- Kč.
6. Po právní stránce věc posoudil podle ust. § 5, § 8 odst. 1, § 9 odst. 1 a § 31a odst. 1,2 zák.č. 82/1998 Sb. Dovedil, že jsou dány předpoklady odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nezákonným rozhodnutím a vazbou, a že je třeba žalobce odškodnit formou finanční. V souladu s judikaturou, na kterou odkázal (rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 30 Cdo 2813/2011, sp.zn. 30 Cdo 4280/2011, sp.zn. 30 Cdo 2200/2015, sp.zn. 30 Cdo 914/2011) vycházel ze zákonných kritérií, jimiž jsou: povaha trestní věci, délka trestního řízení a následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného. Uvedl, že si je vědom judikatury zastávající názor, že negativní důsledky přičitatelné státu se omezují jen na dobu trestního stíhání, nicméně že v daném případě nelze přehlížet, že mediální výstupy, které provázely trestní stíhání žalobce, jsou stále dostupné a dohledatelné a že žalobce byl [REDAKCE] mediálně spojován i po skončení svého trestního řízení. Jde tedy v tomto případě o okolnost, která umocňuje újmu žalobce, za níž odpovídá stát. Přihlédl též k tomu, že žalobce byl dosud osobou bezúhonnou, čestnou, pracovně velmi dobře hodnocenou a že trestním stíháním bylo poškozeno jeho dobré jméno nejen u veřejnosti, ale i v řadách Policie ČR. Trestní stíhání znamenalo jeho profesní likvidaci (byl propuštěn), přineslo mu zdravotní komplikace i problémy v rodinném životě.
7. Při stanovení výše peněžitého odškodnění za nezákonné trestní stíhání přihlédl k obdobné věci projednávané u téhož soudu I. stupně (odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2200/2015), jakož i k tomu, že trestní stíhání nebylo proti žalobci zahájeno zřejmě bezdůvodně s cílem jej poškodit, ani že by si trestní stíhání žalobce sám zavinil. Zohlednil i skutečnost, že žalobce byl zproštěn obžaloby podle § 226 písm. a/ tr. řádu.

8. Při rozhodování o výši odškodnění za vazbu přihlédl též k rozsudku Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 914/2011, nicméně konstatoval, že rozmezí výše odškodnění za vazbu uvažované v tomto rozsudku v rozmezí 500,- Kč až 1.500,- Kč za jeden den trvání vazby, je rozmezím pouze orientačním, neboť výše odškodnění zásadně vychází z konkrétních okolností daného případu. V projednávané věci s ohledem na skutečnosti zjištěné z provedeného dokazování proto dovodil, že přiměřené odškodnění žalobce představuje částka 2.000,- Kč za jeden den vazby, což za celkem 93 dnů představuje částku 186.000,- Kč.
9. Vzhledem k tomu, že žalovaná zaplatila žalobci za nezákonné trestní stíhání částku 150.000,- Kč, a žalobci bylo přiznáno odškodnění ve výši 500.000,- Kč, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci ještě částku 350.000,- Kč.
10. Protože žalovaná zaplatila žalobci za vazbu částku 93.000,- Kč, a žalobci bylo přiznáno odškodnění ve výši 186.000,- Kč, byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobci ještě částku 93.000,- Kč.
11. Ve zbytku žalobcem uplatněných částek žalobu jako nedůvodnou zamítl.
12. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle ust. § 142 odst. 2 o.s.ř., když přihlédl k tomu, že žalobce nijak nereagoval na částečné plnění, jež mu žalovaná poskytla v rámci řízení. Dovodil, že žalobce byl se svým nárokem na odškodnění imateriální újmy za nezákonné trestní stíhání úspěšný v rozsahu 70% a s nárokem na odškodnění imateriální újmy za vazbu byl úspěšný v rozsahu 50%, takže byl celkově úspěšný v rozsahu 60%, neúspěšný v rozsahu 40%, takže mu přiznal právo na náhradu nákladů řízení pouze v rozsahu 20%.
13. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včas odvolání, které směřovalo proti vyhovujícím výrokům II. a III. o věci samé a výroku VI. o nákladech řízení. Namítla v něm, že v řízení bylo prokázáno, že intenzita újmy, kterou žalobce utrpěl, neodůvodňuje přiznání satisfakce nad rámec žalovanou vyplacené částky 150.000,- Kč. Žalobce byl totiž jednak osobou, která neměla záznam v rejstříku trestů, takže lze usuzovat, že byl-li by uznán vinným, byl by mu uložen pouze podmíněný trest, a jednak trestní stíhání žalobce netrvalo s ohledem na složitost případu nepřiměřeně dlouho. Celková žalobci přiznaná částka 500.000,- Kč (tj. částka 150.000,- Kč, která mu byla vyplacena žalovanou, a částka 350.000,- Kč mu byla přiznána soudem I. stupně) odpovídá cca částce 13.900,- Kč za každý měsíc trvání trestního stíhání, což má žalovaná za zcela excesivní.
14. U nároku žalobce na náhradu nemajetkové újmy za vazbu namítla, že soud I. stupně rozhodl v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, která uvažuje o rozmezí 500,- Kč až 1.500,- Kč za jeden den vazby (v této souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2357/2010). Žalobce přitom náležitě neprokázal, že by zásah do jeho osobnostní sféry musel vést k navýšení denního odškodného vazby nad rámec stanovený judikatorní hranicí. Podle žalované je částka 1.000,- Kč za každý den omezení osobní svobody, kterou již vyplatila žalobci, adekvátní obdobným případům.
15. Navrhla proto, aby odvolací soud napadený rozsudek v napadeném rozsahu změnil tak, že se žaloba zamítá.
16. Žalobce v písemném vyjádření k odvolání uvedl, že soud I. stupně rozhodl ve věci po podrobně provedeném dokazování, z něhož zjistil adekvátní informace o skutkové stránce věci, kterou popsal v odůvodnění napadeného rozsudku. Poté ve věci rozhodl zcela v souladu se zákonem. Žalobce proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a žalované uložil povinnost zaplatit žalobci náklady odvolacího řízení.

17. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání a v jeho mezích rozsudek soudu I. stupně, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a zák.č. 99/1963 Sb., dále jen „o.s.ř.“), a poté dospěl k závěru, že odvolání není důvodné. Za účelem přezkumu napadeného rozsudku přitom nenařizoval jednání (§ 214 odst. 3 o.s.ř.), protože odvolání bylo podáno z důvodu nesprávného právního posouzení věci a účastníci s rozhodnutím bez jednání souhlasili tím, že se v soudem stanovené lhůtě k výzvě soudu nevyjádřili (§ 101 odst. 4 o.s.ř.).
18. Podle ust. § 1 odst. 1 zák.č. 82/1998 Sb., stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci.
19. Podle ust. § 2 téhož zákona, odpovědnosti za škodu podle tohoto zákona se nelze zprostit.
20. Podle ustanovení § 7 téhož zákona, právo na náhradu škody způsobené **nezákonným rozhodnutím** mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda. Právo na náhradu škody má i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s účastníkem řízení jednáno být mělo.
21. Podle ustanovení § 8 odst. 1 téhož zákona, nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.
22. Podle ustanovení § 31a odst. 1 téhož zákona, bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.
23. Podle ustanovení § 31a odst. 2 téhož zákona, se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlídně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.
24. Prvotní podmínkou objektivní odpovědnosti státu za škodu způsobenou **nezákonným rozhodnutím** je existence rozhodnutí, jímž v konkrétní věci státní orgán aplikuje obecné pravidlo právní normy na jím posuzovaný případ a rozhoduje tak o oprávněních a povinnostech individuálních subjektů. Zákon neobsahuje žádný negativní výčet dotčených rozhodnutí, tedy vztahuje se na jakýkoliv akt aplikace práva, včetně rozhodnutí procesního charakteru, vydávaný v průběhu řízení, o čemž svědčí i důvodová zpráva k zákonu hovořící o tom, že "je lhostejno, zda jde o výrok ve věci samé, či zda jde o nezákonné rozhodnutí procesní povahy, jímž byla způsobena škoda". Podle ustanovení § 8 odst. 1 zák.č. 82/1998 Sb., však je nevyhnutelnou podmínkou (objektivní) odpovědnosti státu, aby pravomocné nebo bez ohledu na právní moc vykonatelné rozhodnutí bylo jako nezákonné zrušeno či změněno. V důsledku zprošťujícího rozhodnutí lze považovat rozhodnutí o zahájení trestního stíhání za nezákonné. Dojde-li k vydání zprošťujícího rozhodnutí či k zastavení trestního stíhání, lze obecně konstatovat, že takové trestní stíhání představuje značný zásah do osobnostních práv poškozeného a tento zásah je třeba do určité míry presumovat.
25. V projednávané věci ze spisu a z provedených důkazů (zejména ze spisu Krajského soudu v Brně, sp.zn. ██████████ z vyjádření MUDr. F█████████ ze dne 13.1.2015, z vyjádření PhDr. Č█████████, Ph.D., ze dne 19.1.2015, z článků ze zpravodajských serverů předložených žalobcem, ze zpráv televizního zpravodajství, z účastnické výpovědi žalobce, z výsledku svědků K█████████ S█████████ a Mgr. P█████████ I█████████ vyplývá, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno usnesením Vrchního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 2. 8. 2011, sp. zn. ██████████ a to pro zvlášť

závažné zločiny účasti na organizované zločinecké skupině dle § 361 odst. 1 trestního zákoníku, vydírání dle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 odst. 1 písm. a), c), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku a přijetí úplatku dle § 331 odst. 2, odst. 3 písm. b) trestního zákoníku. Proti usnesení o zahájení trestního stíhání podal žalobce dne 3. 8. 2011 stížnost, doplněnou dne 9. 8. 2011, která byla usnesením Nejvyššího státního zastupitelství ze dne 16. 9. 2011, č. j. [REDAKCE] zamítnuta jako nedůvodná. Usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne [REDAKCE] č. j. [REDAKCE] bylo rozhodnuto o vzetí žalobce do vazby z důvodů dle § 67 písm. a), b) trestního řádu. Proti tomuto usnesení podal žalobce stížnost. Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 9. 2011, sp. zn. [REDAKCE] bylo usnesení Okresního soudu v Ostravě zrušeno a nově rozhodnuto tak, že se žalobce bere do vazby z důvodu dle § 67 písm. b) trestního řádu. Usnesením Vrchního státního zastupitelství Olomouc ze dne [REDAKCE] sp. zn. [REDAKCE] bylo rozhodnuto o propuštění žalobce z vazby na svobodu, neboť důvod vazby dle § 67 písm. b) trestního řádu pomínil. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2014, sp. zn. [REDAKCE] který (ve vztahu k žalobci) nabyl právní moci dne 30.7.2014, byl žalobce zproštěn obžaloby dle § 226 písm. a) trestního řádu, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl obžalovaný stíhán. Žalobci hrozilo, že mu za výše uvedené trestné činy bude uložen nepodmíněný trest odnětí svobody až na 12 let.

26. Je mimo pochybnost, že v projednávané věci došlo v rámci trestního stíhání žalobce k vydání nezákonného rozhodnutí ve smyslu ust. § 8 odst. 1 zák.č. 82/1998 Sb., neboť trestní stíhání žalobce, zahájené výše citovaným usnesením Vrchního státního zastupitelství v Olomouci ze dne [REDAKCE], sp. zn. [REDAKCE], neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, ale žalobce byl rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 28.2.2014, sp. zn. [REDAKCE] který nabyl právní moci dne 30.7.2014, obžaloby zproštěn. Důvodem zproštění bylo (dle odůvodnění citovaného rozsudku) ust. § 226 písm. a) trestního řádu, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl žalobce stíhán. Protože nenastala žádná z okolností vylučujících odpovědnost žalované, dospěl soud I. stupně ke správnému závěru, že žalobci vzhledem k povaze trestní věci, délce trestního stíhání a především dopadům trestního stíhání do osobnosti jeho sféry, vznikl vůči žalované nárok na kompenzaci nemajetkové újmy vzniklé v souvislosti s uvedeným trestním stíháním. Odvolací soud, stejně jako soud I. stupně, přitom neshledal výši finančního odškodnění nemajetkové újmy za trestní stíhání žalobce ve výši navrhané žalovanou (ale ani ve výši požadované žalobcem v žalobě) za přiměřenou zjištěným okolnostem daného případu.
27. Z obsahu a zjištění učiněných soudem I. stupně z provedených důkazů (výše citovaných), které nebyly odvolatelkou zpochybněny (proto z nich také odvolací soud vycházel i při svém rozhodování), lze dovodit, že žalobce bylo třeba odškodnit za útrapy spojené s předmětným trestním stíháním, a to nikoli jen pouhým konstatováním porušení práva či omluvou, ale i finančně, když konstatování porušení práva by nebylo v tomto případě dostatečnou satisfakcí. Ostatně tento způsob odškodnění nezpochybnila ani sama žalovaná (žalovaná pouze nesouhlasila s výší poskytnutého odškodnění), která žalobci finanční odškodnění poskytla, byť nikoli v dostatečném rozsahu, jak bude dále uvedeno.
28. Trestní stíhání obecně představuje značný zásah do práv poškozeného garantovaných v čl. 10 Listiny základních práv a svobod, zejména do práva na zachování lidské důstojnosti, osobní cti a dobré pověsti. Takový zásah je o to intenzivnější, prokázali-li se následně, že se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem (viz např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 3193/10).
29. V projednávané věci lze konstatovat, že dopad trestního stíhání do poměrů žalobce byl umocněn tím, že se jednalo o obvinění ze spáchání trestných činů, za které žalobci hrozil vysoký trest odnětí svobody, a to až na 12 let, což v případě žalobce, jako dosud bezúhonné osoby (navíc, kdy

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová

byl osobu ve vysoké policejní funkci), mohlo být nejen jím samotným, ale i jeho okolím (pracovním i mimopracovním), vnímáno obzvláště negativně. V řízení bylo prokázáno, že trestní stíhání ovlivnilo žalobce prokazatelně zejména na jeho pracovišti, když byl od Policie propuštěn, nemohl nalézt práci, trpěl nedostatkem financí. Bylo však prokázáno i to, že trpěl i v osobním životě, prokázán byl i dopad celé situace na jeho dceru a manželku (viz např. svědecká výpověď dcery žalobce). Kromě toho u něj nastaly v souvislosti s tím zdravotní komplikace (viz lékařské zprávy). Bez povšimnutí nelze ani ponechat rozsáhlou medializaci případu, kterou soud I. stupně, stejně jako ostatní zásahy do integrity žalobce podrobně a přilehavě popsal v odůvodnění napadeného rozsudku. Odvolací soud pro stručnost tohoto rozhodnutí odkazuje na odpovídající zjištění učiněná soudem I. stupně z provedených důkazů týkající se této otázky. Protože ani žalovaná v průběhu prvostupňového řízení, ale ani v odvolání nezpochybňovala skutková zjištění soudu I. stupně, jak již bylo výše uvedeno, odvolací soud z takto zjištěného skutkového stavu vycházel i při přezkumu napadeného rozsudku a při svém rozhodování. Dospěl přitom ke shodnému závěru, že na základě soudem I. stupně zjištěného skutkového stavu lze dovodit, že žalobci vznikla v důsledku předmětného trestního stíhání těžko odčinitelná nemajetková újma, a že za odpovídající finanční satisfakci (s přihlédnutím i k jinému skutkově obdobnému případu, který specifikoval) lze považovat odškodnění ve výši 500.000,- Kč.

30. Námitka žalované obsažená v jejím odvolání, že žalobci nehrozil s ohledem na jeho dosavadní bezúhonnost, nepodmíněný trest odnětí svobody, není důvodná. Jak vyplývá z obsahu spisu, jakož i z obsahu trestního zákoníku, trestní stíhání žalobce trvalo téměř 3 roky, přičemž i přes složitost případu je zjevné, že nešlo o nijak zanedbatelnou dobu. Žalobci hrozil za trestné činy, které mu byly kladeny za vinu, trest odnětí svobody od 2 do 12 let (bližší popis výše jednotlivých trestů za jednotlivé trestné činy vyplývá z obsahu odůvodnění napadeného rozsudku), což žalovaná v odvolání nezpochybnila. S ohledem na širší trestné činnosti, pro kterou bylo trestní stíhání vůči žalobci zahájeno a vedeno, lze mít za to, že žalobci hrozil spíše nepodmíněný než podmíněný trest odnětí svobody. Právě hrozba takto vysokého, a s největší pravděpodobností nepodmíněného trestu, umocněná omezením žalobce na osobní svobodě, to vše ve spojení se silným mediálním tlakem (umocněným tím, že na straně žalobce šlo o osobu působící ve vysoké policejní funkci a osobu veřejně známou) byla nepochybně zásahem do jeho osobnostní integrity, neboť, jak soud I., stupně správně konstatoval, šlo o osobu dosud bezúhonnou a pracovně dobře hodnocenou, jejíž dobré jméno bylo trvale poškozeno nejen v očích veřejnosti, ale zejména mezi příslušníky Policie.
31. Byť se skutečnost, že žalobce byl omezen na svobodě odrazila v samostatném odškodnění žalobce za vazbu, nelze k této skutečnosti (vedle dalších skutečností výše uvedených) nepřihlédnout ve vzájemných souvislostech i při posuzování předpokladů pro stanovení výše odškodnění za samotné trestní stíhání (jako samostatným odškodňovacím nárokem).
32. Soud I. stupně se tedy v souvislosti s žalobcem uplatněnou formou i výší odškodnění (imateriální újma za trestní stíhání) zabýval správně všemi shora uvažovanými kritérii, tj. povahou trestní věci, délkou trestního řízení a následky způsobenými trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného, a tato kritéria též správně vyhodnotil. Na základě toho pak dospěl i ke správnému (výše zmiňovanému) závěru o přiměřenosti výše odškodnění v částce 500.000,- Kč.
33. Odvolací soud při přezkumu napadeného rozsudku, a zejména, jde-li o výši přiznaného zadostiučinění (za trestní stíhání), přihlédl podpůrně nejen k rozsudku, který zmiňoval již soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí (tj. rozsudku Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2200/2015), ale např. i k rozsudku téhož soudu sp.zn. 30 Cdo 2813/2011, vydanému ve skutkově obdobné věci, z něhož vyplývá, že proti žalobci v tamním řízení bylo dne 19.6.2007 zahájeno trestní stíhání pro trestné činy porušování povinnosti při správě cizího majetku, zneužívání pravomoci veřejného činitele a zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění a

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová

trestný čin podvodu, po podání obžaloby byl tento žalobce dne 4.9.2009 obžaloby v plném rozsahu zproštěn ve smyslu ust. § 226 písm. b) tr.ř., žalobci hrozil trest odnětí svobody v délce max. 3 roky, žalobce před zahájením trestního stíhání vykonával veřejnou funkci a případ byl široce medializován. Soud I. stupně i odvolací soud přiznaly tomuto žalobci odškodnění imateriální újmy za nezákonné trestní stíhání ve výši 150.000,- Kč, přičemž k dovolání žalobce byl rozsudek odvolacího soudu zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Dovolací soud dospěl k závěru (mimo jiné), že ačkoliv odvolací soud zohlednil, že trestní stíhání žalobce vyvolalo negativní ohlas v jeho okolí, přímo se dotýkalo žalobcova výkonu veřejné funkce, bylo široce medializováno a orgány činnými v trestním řízení byla údajná trestná činnost žalobce prezentována v médiích jako mimořádně rozsáhlá, nepostupoval podle dovolacím soudem vyjádřených zásad, takže jeho postup při stanovení výše zadostiučnění byl shledán nesprávným a *přiznané zadostiučnění v konečném výsledku za nepřiměřeně nízké.*

34. V projednávané věci bylo trestní stíhání žalobce vedeno po delší dobu (téměř tři roky, nikoli dva roky, jako v porovnávané věci), žalobci hrozil mnohem vyšší (nepodmíněný) trest odnětí svobody, trestní stíhání se odrazilo negativně i na zdravotním stavu žalobce a zasáhlo i do jeho osobního a zejména pracovního života (žalobce byl od Policie propuštěn), jak ostatně správně zjistil i posoudil soud I. stupně a jak bylo výše uvedeno. Bylo tedy na místě odškodnit žalobce nepochybně vyšší částkou, než jaká byla zmiňována v uvedeném rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2813/2011 (150.000,- Kč), kterou navíc i dovolací soud shledal nepřiměřeně nízkou.
35. V souvislosti s výše uvedeným nelze přehlédnout ani obecné závěry prezentované Ústavním soudem v nálezu ze dne 17. 6. 2008, sp.zn. II. ÚS 590/08, dále uváděných i v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2012, sp.zn. 30 Cdo 4280/2011, že již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti a to tím spíše, jedná-li se o obvinění liché, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivce obviněn, nestal. Hledisko způsobené nemajetkové újmy je tak zpravidla nejintenzivněji naplněno, jestliže je vydán zprošťující rozsudek právě pro důvody uvedené v § 226 písm. a/ tr. ř. tak, jako tomu bylo i v projednávaném případě.
36. Na základě všech výše uvedených skutečností dospěl proto odvolací soud k závěru, že v projednávaném případě, kdy bylo rozhodováno o nároku žalobce na náhradu imateriální újmy v důsledku vydání nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání, je odškodnění, které se dostalo žalobci jednak dobrovolně ze strany žalované (v rozsahu 150.000,- Kč), a které mu bylo pak dále soudem I. stupně přiznáno v napadeném rozsudku v částce 350.000,- Kč, tedy odškodnění v celkové výši 500.000,- Kč, přiměřené imateriální újmě, k níž ve sféře žalobce došlo, a současně lze dovodit, že takto určené odškodnění není ani v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti a ekonomickou realitou České republiky.
37. Podle ust. § 9 odst. 1 zák.č. 82/1998 Sb. má právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě také ten, na němž byla vazba vykonána, jestliže bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, jestliže byl obžaloby zproštěn nebo jestliže byla věc postoupena jinému orgánu.
38. Pro vznik nároku podle citovaného ustanovení § 9 odst. 1 je podstatné, zda byla na poškozeném vykonána vazba, zda mu v příčinné souvislosti s tím vznikla škoda, přičemž rozhodujícím kritériem je pozdější výsledek trestního řízení. Základní podmínkou pro vznik práva na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě je takový výsledek trestního řízení, při němž nedochází k odsouzení dotčené osoby, resp. k pravomocnému vyslovení jeho viny za skutek (v souvislosti s nímž byl vzat do vazby). Těto situaci odpovídá zastavení trestního stíhání, zproštění obžaloby či

postoupení věci jinému orgánu (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 1588/2016).

39. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 11.1.2012, sp.zn. 30 Cdo 2357/2010, konstatoval, že relevantními kritérii pro stanovení výše odškodnění jsou: povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody, následky v osobní sféře poškozené osoby. Dále uvedl, že: „*Povahu trestní věci je možno interpretovat zejména jako hypovou závažnost trestného činu, pro který byla osoba poškozená stíhána a ve spojení s tím vazebně držena. Ohledně kritéria celkové délky omezení osobní svobody (trvání vazby) vychází Nejvyšší soud z toho, že časové okolnosti vazby jsou objektivně vyjádřitelným kritériem pro posouzení celkové výše odškodnění. Pro účely odůvodnění výše poskytnutého odškodnění je zjevně vhodné - podobně jako ve většině evropských států - vycházet ze sazby stanovené za jeden den výkonu vazby. Judikatura ESLP však neskýtá žádné pevné vodítko a ani referenční rámec co do výše peněžního odškodnění. Nejvyšší soud proto, vycházející z úrovně odškodnění jednotlivých evropských států, jakož i ze životní úrovně v České republice, dospívá k závěru, že adekvátním odškodněním je částka v rozmezí 500,- Kč až 1.500,- Kč za jeden den trvání vazby, v jejímž rámci soud promítne jiné, zde uvedené a popřípadě neuvedené okolnosti svého posuzování. K tomuto rozmezí je však nutno přistupovat pouze jako k orientačnímu s tím, že podléhá toliko úvaze soudu v konkrétním případě, k jaké částce dospěje. Nejvyšší soud ji na tomto místě uvádí jen z důvodů zabránění extrémnímu poskytování zcela zjevně neodůvodnitelně nepřiměřeně nízkých či naopak zcela zjevně nepřiměřeně vysokých odškodnění.*
40. *V konkrétním případě je nadto třeba posoudit, jak závažně působí držení poškozené osoby ve vazbě z hlediska plynutí času. Neoprávněná (nezákonná) vazba může totiž působit jinak bezprostředně po jejím uvalení (kdy u zadržované osoby dochází k prvotnímu šoku ze zatčení; jedná se zpravidla o nejintenzivněji pocítované období, kdy jsou náhle narušeny téměř veškeré složky každodenního života) a jinak při jejím delším plynutí. Trvání vazby jen po několik dnů může působit stejně intenzivně jako vazba trvající několik týdnů. Z tohoto důvodu má Nejvyšší soud za to, že první dny vazby by měly být odškodňovány vyšší částkou než dny případně následující (viz výše příklad Norska či mutatis mutandis Švédska). S tím souvisí i to, že i když je vazba omezena jen na několik dní, může újma takto vzniklá (např. dosud bezúhonné osobě) být mnohem intenzivnější, než v jiném případě vazba trvající několik týdnů či měsíců (např. osobě v jiných případech trestním odsouzením kvalifikované jako recidivující); to je však odvislé od okolností konkrétního případu.*
41. *Při hodnocení následků neoprávněného držení ve vazbě v osobní sféře poškozené osoby je nutno vycházet z toho, že samotné držení ve vazbě má z povahy věci negativní dopady do svobody pohybu či do práva na soukromí a že v tomto ohledu výkon vazby sám o sobě působí újmu na základních právech, svobodách a důstojnosti dotčené osoby. Dále působí stres, nejistotu, úzkost apod. Navíc je třeba přihlídnout k dalším individuálním okolnostem jednotlivého případu, jakými mohou být životní podmínky ve vazební věznici, možnost kontaktu poškozené osoby s rodinnými příslušníky a s okolím, s tím související porušení práva na rodinný život atd. Popřípadě je třeba zabývat se též dopadem uvalení vazby do profesního života jedince, do jeho společenské pověsti a cti; v tomto ohledu může být popřípadě relevantní i skutečnost, že informace o zatčení a vzetí do vazby a za jakých okolností byla šířena.*
42. *Jinými slovy řečeno, při hodnocení okolností spadajících pod třetí kritérium je možné vyjít z toho, že relevantními skutečnostmi jsou všechny ty, které se jinak podřazují při uplatnění práva na ochranu osobnosti podle § 11 a násl. obč. zák., zejména občanské cti a lidské důstojnosti a vážnosti, soukromého a rodinného života, osobní svobody, svobody pohybu i pobytu“.*
43. *Při posuzování žalobcem uplatněného nároku na náhradu imateriální újmy za vazbu přihlédl soud I. stupně při rozhodování o výši náhrady správně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě žalobce došlo. Vzal v úvahu, že výkonem vazby došlo u žalobce k zásahu do jeho nejzákladnějšího práva, že vazební stíhání negativně dopadlo jak na jeho osobu, tak i na jeho rodinu a přivodilo mu i zdravotní komplikace v psychické oblasti. Přihlédl též k tomu, že výkon vazby (dle skutkových zjištění) trval 93 dnů, tedy nikoli zanedbatelnou dobu, že*

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová

vzetí do vazby pro něho znamenalo silné psychické trauma, ale zejména, že držení ve vazbě na něj působilo silněji, než by tomu bylo u jiných (dosud bezúhonných) osob, neboť byl policista.

44. Pokud soud I. stupně dovodil, že přiměřeným odškodněním vzhledem ke všem výše uvedeným okolnostem daného případu je částka 2.000,- Kč za jeden den trvání vazby, nelze mít za to, že by tato výše (byť byla stanovena nad horní hranici judikaturou uvažovaného orientačního rozpětí) představovala zjevně nepřiměřené odškodnění, jak žalovaná namítala. Naopak i podle odvolacího soudu lze mít takové odškodnění za přiměřené všem zjištěným skutečnostem ve všech jejich souvislostech.
45. Protože žalobci byl přiznán nárok na náhradu imateriální újmy za vazbu ve výši 186.000,- Kč (tj. 93 dnů x 2.000,- Kč), ale žalovaná mu na tento nárok již dobrovolně uhradila částku 93.000,- Kč, soud I. stupně správně rozhodl, že povinností žalované je zaplatit žalobci ještě částku 93.000,- Kč.
46. Pokud v této souvislosti žalovaná poukazovala na výše citovaný rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 3 Cdo 2357/2010, a odvolávala se na tam soudem uvažované rozpětí výše náhrady imateriální újmy (500,- až 1.500,- Kč za den trvání vazby), přehlédla, že tento soud současně konstatoval, že *ke tomuto rozmezí je nutno přistupovat pouze jako ke orientačnímu s tím, že podléhá toliko úvaze soudu v konkrétním případě, ke jaké částce dospěje*. Protože v daném případě byly splněny podmínky pro překročení tohoto rozmezí, a to s ohledem na okolnosti daného případu, které soud I. stupně podrobně popsal v odůvodnění svého rozhodnutí, není námitka žalované, že by soud I. stupně nerespektoval judikaturu vyšších soudů, opodstatněná.
47. Z výše uvedených důvodů proto odvolací soud napadený rozsudek ve vyhovujících výrocích II. a III. o věci samé jako věcně správný potvrdil podle ust. § 219 o.s.ř.
48. Jde-li o náhradu nákladů řízení, zde však odvolací soud nesdílí závěr soudu I. stupně, že při rozhodování o náhradě nákladů řízení před prvostupňovým soudem mělo být postupováno podle ust. § 142 odst. 2 o.s.ř.
49. Ze spisu vyplývá, že žalobce se domáhal dvou samostatných nároků, a to nároku na náhradu imateriální újmy za nezákonné trestní stíhání a dále náhrady imateriální újmy za vazbu. Žalovaná dobrovolně plnila žalobci na uplatněné nároky po podání žaloby, kdy mu uhradila jak částku 150.000,- Kč představující odškodnění za nezákonné trestní stíhání, tak částku 93.000,- Kč představující odškodnění imateriální újmy za vazbu. V rozsahu částek 3.000.000,- Kč (z původně žalované částky 6.000.000,- Kč) za imateriální újmu za nezákonné trestní stíhání a 900.000,- Kč (z původně žalované částky 1.500.000,- Kč) za imateriální újmu za vazbu, bylo řízení po částečném zpětvzetí žaloby žalobcem zastaveno (viz výrok I. napadeného rozsudku).
50. I když žalobce neomezil žalobu poté, co mu žalovaná po podání žaloby zaplatila část jím požadovaného odškodnění, nemá tato skutečnost, stejně jako částečné zamítnutí žaloby (viz výroky IV. a V. napadeného rozsudku) vliv na závěr, že žalobci náleží náhrada nákladů řízení v plné výši. Je totiž nepochybné, že žalobce byl co do základu v řízení procesně úspěšný a výše plnění závisela na úvaze soudu. V daném případě tak mělo být při rozhodování o náhradě nákladů řízení správně postupováno podle ust. § 142 odst. 3 o.s.ř.
51. S přihlédnutím k tomu, že předmětem řízení byly dva nároky, každý s tarifní hodnotou ve výši 50.000,- Kč (§ 9 odst. 4 písm. a) vyhl.č. 177/1996 Sb.), a že žalobce byl zcela procesně úspěšný, jak bylo výše uvedeno, náleží žalobci nárok na náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně v plné výši, tedy v částce 66.085,36 Kč. Tato částka přitom představuje odměnu advokáta v celkové výši 45.900,- Kč za 9 úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, návrh ve věci

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová

samé, 4 x písemné podání ve věci, 2 x jednání u soudu dne 9.9.2017 trvající déle než 2 hodiny, 2 x jednání u soudu dne 25.10.2017 trvající déle než 2 hodiny) po 5.100,- Kč za 1 úkon (celková tarifní hodnota, od níž se odvíjí výše odměny, představuje částku 100.000,- Kč, tj. 50.000,- Kč + 50.000,- Kč) podle ust. § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhl.č. 177/1996 Sb., hotové výdaje advokáta ve výši 2.700,- Kč za výše uvedených 9 úkonů právní služby po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl.č. 177/1996 Sb., náhradu za promeškaný čas ve výši 1.600,- Kč při cestě právního zástupce žalobce do sídla soudu I. stupně a zpět ve dnech 9.9. a 27.10.2017, tj. 8 půlhodin po 100,- Kč dle § 14 vyhl.č. 177/1996 Sb., cestovné právního zástupce ve výši 4.416,- Kč osobním vozidlem k soudu I. stupně ve výše uvedených dnech (tj. jedna jízda : 418 km, spotřeba 4,833 litrů motorové nafty na 100 km, sazba základní náhrady za používání silničních motorových vozidel dle vyhl.č. 440/2016 Sb. ve výši 3,90 Kč za 1 km jízdy, cena nafty 28,60 Kč, to vše krát 2), a dále 21% DPH z odměny, hotových výdajů a náhrad, tj. 11.469,36 Kč, dle § 137 odst. 3 o.s.ř.

52. Odvolací soud proto z výše uvedených důvodů napadený rozsudek ve výroku VI. o nákladech řízení změnil podle ust. § 220 odst. 1 písm.a) o.s.ř. tak, jak bylo ve výroku II. tohoto rozsudku uvedeno.
53. Výrok o nákladech odvolacího řízení vychází z ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř., když bylo přihlédnuto k tomu, že žalobce byl v odvolacím řízení procesně úspěšný a náleží mu tak náhrada nákladů řízení v plné výši, tj. v částce 6.534,- Kč, která sestává z odměny advokáta ve výši 5.100,- Kč za 1 úkon (vyjádření k odvolání) podle ust. § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. k) vyhl.č. 177/1996 Sb., z hotových výdajů advokáta ve výši 300,- Kč za výše uvedený úkon právní služby dle § 13 odst. 3 vyhl.č. 177/1996 Sb., a z 21% DPH z odměny a hotových výdajů, tj. 1.134,- Kč, dle § 137 odst. 3 o.s.ř.
54. Ve výroku I., jímž bylo řízení zčásti zastaveno, a v zamítavých výrocih IV. a V. o věci samé, nebyl rozsudek soudu I. stupně odvolání dotčen, proto v tomto rozsahu nabyl samostatně právní moci (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **l z e** do dvou měsíců od jeho doručení podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval v I. stupni; přípustnost dovolání je oprávněn posoudit dovolací soud.

Praha 10. září 2018

JUDr. Aleš Šťastný, v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová